

kan plocka i stående ställning. Man underlättar arbetet med lätta stativ, som man tillverkar själv av smala träribbor så att de passar en lådtype som man har på gården. Kunderna erbjuds att plocka direkt i plasttråg av livsmedelskvalitet som de också får lock till. Hallon är mycket känsliga och kunderna bör också få råd till hur man hittar och plockar bären från buskarna. Björnbär finns det en del sorter av som går hos oss, men de odlas oftast mot väggar i hemträdgårdar. I och med att de odlas numera i tunnlår hos oss, kan det göra att det blir en efterfrågan på inhemska björnbär. Hösthallon från friland bör testas mer för kommersiell odling.

Hallon, hösthallon och björnbär

Den största utmaningen med hallon på friland är ofta övervintringen. Oftast är en relativt skyddad plats bäst för hallon och en svagt slutande sluttning, så att vattnet inte står vid rötterna. Droppbevattning är enkelt att installera men kan också ge för mycket vatten om man inte kontrollerar fuktigheten i marken. Sorter, växtskydd och gödsling är bäst att diskutera med en rådgivare och andra odlare.

Bäraronia

Bäraronians bär är likaså som hallon mycket lämpliga till att blanda in i olika syltblandningar och safter.

Bäraronian är lätt att odla men bör beskäras årligen.

Även om aronian verkligen är användbar som något extra i sylter är aronian inte ett bär som man äter som sötare bär. Därför räcker det med en eller några kortare rader av aronia, kanske som en lä-

plantering mellan åkerskiften. Aronia är lätt att odla även om de bör beskäras årligen för att buskarna ska behålla en god form. Bären blir något godare efter den första nattfrost på hösten.

Saskatoonbär kallas klonförökade sorter av bärhäggmispel, Amalanchier alnifolia.

Blåbärstry

Blåbärstry är också lättodlat och trivs på olika jordarter och kräver lite skötsel. Det återstår att se om man börjar uppskatta detta bär, som mognar tidigare än andra buskbär. Sortvalet är viktigt. Aurora är en sötare sort än andra, och avsaknaden av sötma kan göra att bäret inte blir populärt. Det rekommenderas att plantera flera olika sorter för att säkra pollineringen.

Buskblåbär

Buskblåbär uppskattas lika mycket som frysta bär som färska. Eftersom buskblåbären trivs på samma ställe i tiotals år bör odlingsplatsen väljas med omsorg. Frostkänsliga lägen måste undvikas. Jorden ska helst vara humusrik och pH-värdet lågt för att undvika järnbrist hos plantorna. Det finns mycket odlingsråd att finna på nätet. Tänk på att fåglar kan plötsligt bli ett stort problem i en bärödling som inte tidigare har haft mycket besök av fåglar. Där nät inte kan användas kan det vara mycket svårt att skydda skörden från fåglar.

Bärhäggmispel

Bärhäggmispel som ofta kallas för "saskatoon" trivs väl i det finska klimatet. Båret har en mindre, men hängiven användarskara. Att tänka på är att busken växer sig stor, hög och bred och beskärning krävs. Fåglarna

Av blåbärstry rekommenderas det att plantera flera olika sorter för att säkra pollineringen.

är mycket förtjusta i bären så det är bäst att täcka buskarna. I och med det höga växtsättet blir det svårt att rigga upp ett stort fågelnät. Här kan man ta till hjälp de rullar som man rullar in fiberduk med hjälp av traktorer som vid jordgubbsodling.

Vindruvor och rosenkvitten

Överbliven skörd kan frysas in och användas till safter och sylt. Om det finns intresse för vidareförädling kan vindruvor vara ett alternativ på friland eller i ett ouppvärmvt växthus. Rosenkvitten är en mycket ovanlig frukt att

odla hos oss även om den växer bra i södra Finland och är lättodlad. Att tänka på är att den har ett glest växtsätt och för att förhindra att ogräs tar över markytan är någon form av marktäckning, som markväv, nästan obligatorisk. Rena sorter är att föredra i kommersiell odling jämfört med fröplantor som ger en ojämn skörd. Användningsområdena är tillsats till sylt, saft och dylikt eftersom juicen är mycket syrlig med intressanta smaknyanser. Intresset för rosenkvitten torde öka med ökat intresse för nyttiga och goda drycker baserade på äkta fruktsafter.